Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 22 | JERSEY CITY and NEW YORK, | FRIDAY, FEBRUARY 2, 1996 | CENTS 75 ЦЕНТІВ | ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК | П'ЯТНИЦЯ, 2-го ЛЮТОГО 1996 р. | Ч. 22. РІК CIII

Л. КУЧМА ЗУСТРІВСЯ З АМБАСАДОРАМИ

Київ (Р. Р.). — У вівторок, 30-го січня, „Урядовий Кур'єр" поінформував про щорічну традиційну зустріч Президента України Леоніда Кучми з амбасадорами та керівниками інших дипломатичних представництв держав світу, акредитованих в Україні. Зустріч відбулася в Білій залі Маріїнського палацу.

Звертаючись до дипломатів, Президент зазначив, що їхня діяльність сприяє розвиткові відносин України з державами, які вони представляють. Розбудова політичних та економічних відносин сприяє зростанню авторитету України на міжнародній арені. Сьогодні, за словами Л. Кучми, є підстави стверджувати, що „точку історичного повороту пройдено" і Україна стала на шлях незворотного будівництва цивілізованого суспільства, де на першому місці стоятиме людина.

В питаннях міжнародних відносин, сказав український Президент, минукий рік був повний змістовних контактів, які матимуть довготривалий стабілізуючий вплив у формуванні міжнародного клімату. Серед позитивних підсумків минулого року Президент назвав вступ України до Ради Європи і внесок України у миротворчий процес ООН. Україна стала учасником руху неприєднання і європейсько-середземноморського процесу, активізувала співпрацю з Європейським союзом і ОБСЕ та

(Закінчення на стор. 4)

Амбасадор Німеччини закінчив свою місію в Україні

Київ (Р. Р.). — У вівторок, 30-го січня, голова Верховної Ради України Олександер Мороз під час зустрічі з амбасадором Німеччини Александром Арно висловився за необхідність вироблення спільної концепції безпеки в Європі, у зв'язку з утворенням нових незалежних держав. Сторони зазначили, що для цього потрібні механізми стримування і противаг, щоб „уникнути небезпеки задоволення інтересів одних держав коштом інших".

Зустріч відбулася з нагоди закінчення терміну праці Арно в Україні й виходу його на пенсію після повернення на батьківщину. Амбасадор Німеччини в Україні зазначив, що парляменти Західної та Східної Европи мають виконати велику працю для забезпечення миру в Европі.

А. Арно прийняв також Президент України Леонід Кучма. Він подякував амбасадорові за добру дипломатичну працю й обговорив з ним найважливіші міжнародні питання. Л. Кучма з приємністю відзначив, що серед европейських країн Німеччина займає перше місце щодо експорту-імпорту з Україною.

За два і пів року праці на пості амбасадора А. Арно став справжнім другом України, любив подорожувати до Львова, Одеси, Чернівців. У Києві часто виступав на різних громадських імпрезах, перед студентами Київського Університету ім. Т. Шевченка, Гете-інституту та на інших зібраннях. Про дипломатичну працю він мріяв з дитинства, навчався у трьох університетах, працю-вав у міністерстві закордон-них справ Німеччини, пізні-ше в амбасадах країн Афри-ки, у Росії та Мадярщині. Він досконало знає російсь-ку мову, любить музику і живопис, а тепер захопився самобутньою історією та культурою України.

В інтерв'ю для газети „Всеукраїнські Відомості" А. Арно зазначив, що світ звик бачити на Сході тільки Москву, а прості люди часто і досі не знають про існування України. Виправити цю ситуацію можуть контакти між народами. Крім того, „в Україні повинні відбутися величезні позитивні події, завдяки яким вона стала б широко відома". Він нагадав, що раніше Україна стала відомою через негативне явище — катастрофу на Чорнобильській Атомній Електростанції, але тепер, коли вона стала повноправним членом Ради Европи, настала черга для позитивних змін в економіці, політиці і духовому житті суспільства.

Верховна Рада обмежила адоптування українських дітей чужинцями

Київ (УНІАР). — У вівторок, 30-го січня, на вечір-ньому засіданні Верховної Ради депутати проголосували за те, щоб обмежити адоптування українських дітей чужоземними громадянами. Рішення було прийнято у відповідь на випадки викрадення і продажу дітей за кордон, що мали місце останніми роками у Львівській області.

У своєму виступі на сесії начальник управління генеральної прокуратури Віктор Танцюра повідомив, що слідство втановило 132 факти викрадення дітей, із них 85 дітей перебуває в ЗСА, по 25 в Італії і Канаді. Він також сказав, що у цій справі заарештовано троє українських громадян за звинуваченням у зловживанні службовим становищем. Слідство триватиме до серпня цього року.

Верховна Рада постановила створити при Міністерстві Освіти України центр адоптування дітей, який наглядатиме за передачею, а також умовами їхнього проживання і виховання. Пріоритет в адоптуванні надаватиметься громадянам України. Депутати заборонили посередникам, в тому числі неприбутковим організаціям, займатися справами адоптування.

Генеральний прокуратурі доручено провести перевірку щодо дотримання закону України про адоптування дітей-сиріт чужоземними громадянами у 1990-94 роках.

Постійній комісії з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин надано права спеціальної слідчої комісії щодо контролі за ходом розслідування кримінальної справи, пов'язаної з адоптуванням українських дітей чужоземними громадянами в той же період.

Закон про адоптування є частиною закону України про внесення змін і доповнень до кодексу про шлюб і родину. Він входить в дію від квітня цього року.

Українські шахтарі оголосили страйк

Київ (Р. Р.). — У четвер, 1-го лютого, українські шахтарі вирішили розпочати загальний страйк.

На спільному засіданні шахтарських профспілок Донбасу вирішено цілком припинити видобуток і вивантаження вугілля. Керівники незалежної профспілки інженерно-технічних працівників також приєдналися до шахтарів, створивши штаб страйкового комітету.

Головна вимога шахтарів — негайна виплата заборгованости із заробітків в сумі 73 трильйони карбованців, що дорівнює приблизно 393 млн. дол. У перший день страйку шахтарі вирішили провести демонстрації солідарности на центральних майданах своїх міст. До Києва прибули шахтарські делегації для пікетування урядових будинків та переговорів з керівниками Уряду.

Волинські шахтарі блокують ввезення вугілля з Польщі, а з Росії вугілля і так не прибуде, бо російські шахтарі також оголосили страйк з тієї ж причини. У страйкових комітетах кажуть, що українські шахтарі не домовлялися з російськими, це сталося стихійно, що в той самий день і в Росії, і в Україні розпочався страйк.

Та все ж донецька шахта „Макіївка" і луганська „Первомайська" не страйкують, бо не погоджуються з політичними вимогами та гаслами пікетуючих, де містяться вимоги резигнації Президента України, виконавчої та законодавчої влад. Шахтарі Червонограда на Львівщині взагалі вважають цей страйк ударом по українській державності.

Робітники Управління „Кривбасшахтопроходка" цілим колективом відмовилися вийти з шахти, доки не отримають грошей, оскільки платню вони не отримали ще від вересня минулого року. Один підривник із підприємства Кривого Рогу погрозив, що підірве своїх дітей і себе, бо нічим годувати сім'ю. А на житловому масиві „Ювілейний" одна жінка вже здійснила жахливий вчинок — отруїла газом дітей і себе, бо не мала грошей навіть на хліб.

Україна підтримала ратифікацію договору Старт–2

Київ (Р. Р.). — Тут у вівторок, 30-го січня, Міністерство Закордонних Справ України оприлюднило заяву з приводу ратифікації сенатом ЗСА договору Старт–2.

Як сказано в заяві, в Україні з задоволенням зустрінуто повідомлення про ратифікацію Сенатом ЗСА договору Старт–2. „Хоча це двосторонній американсько-російський документ, його значення, безумовно, виходить далеко за межі відносин двох держав", — зазначено в заяві Міністерства.

Україна, яка пережила чорнобильську трагедію, завжди виступала за приспішення процесу ядерного роззброєння у світі. Вона прагне, щоб у XXI столітті ядерної зброї не було на планеті, тому першою приступила до її знищення. І без цього кроку, без підписання і чіткого виконання Україною договору Старт–1, не було б змоги сьогодні підпи-сати і договір Старт–2. Отож і тут є великий внесок України, яка послідовно зни-щує третій у світі ядерний потенціял, сказано в заяві.

Україна вітає цей крок Сенату ЗСА і висловлює надію, що Росія також без затримки ратифікує договір Старт–2.

У заяві Міністерства Закордонних Справ України міститься заклик до інших ядерних держав світу приєднатися до процесу ядерного роззброєння, усунувши цю загрозу для дітей усього людства.

В. Фуркало став амбасадором України в Канаді

Київ (УНІАР). — Керуючого управлінням з питань зовнішньої політики Адміністрації Президента України Володимира Фуркала указом Президента України призначено амбасадором України в Канаді.

В. Фуркало є кандидатом юридичних наук. Закінчив Московський університет, фахівець з міжнародного права. Працював як аташе у постійному представництві УССР при ООН, був співробітником з політичних питань секретаріяту ООН. В. Фуркало також виконував обов'язки начальника управління Організації безпеки і співробітництва в Европі та европейської регіональної співпраці Міністерства Закордонних Справ України. Написав три книжки і біля 50 наукових праць.

Ю. Кармазін закликає зміцнити представництво президента України у Криму

КИЇВ. — У понеділок, 29-го січня, на українському телебаченні виступив голова тимчасової комісії Верховної Ради України з вивчення політично-правної ситуації у Криму Юрій Кармазін. Він закликав Президента України невідкладно делеґувати частину уповноважень керівникові представництва Президента у Криму. На думку Ю. Кармазіна, без цього важко сподіватися на чітке виконання політики центральної влади на півострові та зміцнення виконавчої дисципліни в районах. Кармазін підкреслив, що в Симферополі вже півтора року чекають Указу Президента України про підтвердження уповноважень голови президентського представництва у Криму Валерія Горбатова. Рішення Президії Верховної Ради Криму, за словами Ю. Кармазіна, про припинення фінансування урядом діючих на півострові чотирьох районних державних адміністрацій як таких, що суперечать законам, значно послабить виконавчу вертикалю, оскільки в інших десятьох районах автономії діють не державні адміністрації, а районні виконавчі комітети рад. І ці комітети не підпорядковані центральним виконавчим структурам.

Справа бюджету заторкує стейти

Вашінгтон. — Тут і там починають появлятися наслідки досі не вирішеної справи, збалансування державного бюджету. Зокрема це починає бути проблемою для губернаторів окремих стейтів країни, які вже мусять розробляти пляни річних бюджетів і досі не знають як їм бути, відносно сподіваних фондів з Вашінгтону.

Одним з перших, що зустрівся з цією проблемою є губернатор нюйоркського стейту Джордж Патакі, де фінансовий рік починається вже з 1-им квітня. До тієї дати він мусить запропонувати стейтовій леґіслятурі до схвалення збалансований бюджет. Одначе губернатор Дж. Патакі, як і багато інших губернаторів, стоять перед проблемою, яка залежна від збалансування державного бюджету. Розробляти бюджет стейту без конкретних чисел, можливих фондів від Федерального уряду та правил їх застосування, робить це завдання майже неможливим до здійснення. Щоб заповнити цю прогалину треба було б зробити набагато більші зменшення видатків у програмах, які в першу чергу є у багатьох випадках єдиним засобом до існування немічних, хворих і самотніх матерів з малими дітьми.

Така дилема вже сьогодні виринає не тільки перед губернатором Ню Йорку, але також і перед іншими губернаторами стейтів, бо ніхто з них ще не знайшов способу, як заповнити прогалину, що виднїє перед ними без державних фондів. Зокрема тоді, коли поодинокі стейти враховують у свої бюджети сподівання від 25 до 40 відсотків державних грошей. Можливість неотримання цих фондів спричинює не тільки уявні страхіття у поодиноких губернаторів, але також можливі фінансові проблеми для пересічного мешканця кожного стейту.

РОСІЙСЬКА ВЛАДА СТВОРЮЄ ТАБОРИ ДЛЯ ЧЕЧЕНЦІВ

Ґрозний, Чечня. — Віцепрем'єр промосковського уряду Чечні Юнаді Усамов зустрівся з членами Ради старших людей і під тиском фактів змушений був визнати, що російські війська створюють засекречені фільтраційні табори для мирних чеченських громадян, яких підозрівають у симпатіях до вояків збройного чеченського опору.

Ю. Усманов від імені російської сторони говорив про можливість обміну захоплених чеченськими бойовиками закладників за мирних чеченців, які перебувають у фільтраційних таборах. Скільки там є людей і де саме знаходяться ті табори — цього не знає ніхто.

У зв'язку з віроломством росіян, чеченська збройна група, яка два тижні тому захопила 29 ростовських енергетиків, висунула умову, згідно з якою вони пропонують обмінювати одного полоненого росіянина за двох чеченських бойовиків. Крім того, вони передали росіянам список з 11 прізвищами своїх бойовиків, яких росіяни повинні звільнити в першу чергу. Чеченці також домагаються зустрічі з офіційними представниками Росії і журналістами. Представники російської преси довідалися, що полонені чеченськими патріотами ростовські енергетики знаходяться не в таборі, а мешкають у чеченських родинах і до них ставляться як до своїх.

Надійшло повідомлення, що п'ятеро сибірських міліціонерівЗакладники повернулися додому після 20-денного перебування в Чечні. Ще 12 міліціонерів залишаються в полоні. Всі звільнені міліціонери підтвердили, що чеченці ставилися до них гуманно і годували їх тим стравами, що їли самі.

В Україні

ПАМ'ЯТНИК КНЯГИНІ ОЛЬЗІ НЕЗАБАРОМ СТОЯТИМЕ В КИЄВІ

КИЇВ. — Тут у травні відбудеться відкриття відновленого пам'ятника княгині Ользі, святому Андрію Первозванному та просвітителям Кирилові і Методію. Пам'ятник виготовив відомий український скульптор Іван Кавалерідзе і його було відкрито у 1911 році. Та вже у 1919 році фігуру княгині було звалено. Інші фігури влада зняла у 1924 році. Минулого року під час археологічних досліджень у Києві на Михайлівському майдані знайдено постамент пам'ятника і залишки фігури княгині Ольги. Таким чином встановлено місце, де стояв пам'ятник. Постамент вирішено зробити з білого граніту, а фігури викарбувати у білому мармурі. Адміністрація Києва вирішила встановити пам'ятник на тому ж місці. Раніше цей пам'ятник був зроблений у бетоні.

РУХ ЗВИНУВАЧУЄ УРЯД В ІНФОРМАЦІЙНІЙ МОНОПОЛІЇ

КИЇВ. — „Керівництво Державного телебачення повністю визначає зміст і якість мовлення на всіх існуючих в Україні загальнонаціональних телеканалах", — сказано у заяві Руху, розповсюдженій 30-го січня з приводу зникнення з першого каналу українського телебачення програми „Післямова". Як відомо, передачу було знято з етеру 31-го грудня минулого року, і з того часу вона не виходить на цьому каналі. В заяві говориться, що в той час, як на друковані засоби масової інформації тиск здійснюється переважно фінансовими методами, то щодо електронічних вживається демонстративний адміністративний диктат. У заяві міститься заклик демонополізувати телеканали і поширити мережу реґіональних приватних телевізійних і радіоканалів.

ПРЕЗИДІЯ ВР НЕЗАДОВОЛЕНА ПРАЦЕЮ УРЯДУ

КИЇВ. — Президія Верховної Ради України на своєму засіданні 29-го січня визнала, що Уряд незадовільно виконав постанову ВР з 5-го жовтня 1995 року щодо стабілізації фінансового забезпечення паливно-енергетичного комплексу і підготови його до праці в осінньо-зимовий період. Як відомо, працівники цієї галузі плянують страйк. Через те, що вугільна промисловість перебуває у вкрай критичному стані, це питання вирішено винести на розгляд у сесійну залю. Доручено також Комісії з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку разом з віцепрем'єр-міністром Василем Євтуховим допрацювати проєкт рішення ВР з тим, щоб зробити все необхідне для виведення галузі з кризи.

В. ЧОРНОВІЛ ЗА ВИБОРИ ЗА ПАРТІЙНИМИ СПИСКАМИ

КИЇВ. — У своєму виступі на семінарі „Вибори і демократія", який відбувся 30-31-го січня народний депутат і голова Руху Чорновіл висловився за вибори за партійними списками, бо, на його думку, така система допоможе зформувати в Україні політичні партії і надасть можливість забезпечити чесні вибори. Семінар влаштували Фонд Конрада Аденауера з Німеччини й український Центр Демократичних Реформ. В. Чорновіл сказав, що у світі немає жодної цивілізованої країни, де парляментарну більшість складали б безпартійні і де відбувалися б перманентні вибори. На його думку, ліві сили у Верховній Раді свідомо затягують схвалення закону про вибори. Першочерговим завданням національно-демократичних партій є добитися ухвалення цього закону, сказав він.

ПОДАРУНОК ДІТЯМ

ЛЬВІВ. — Тут відбувся перший благодійний аукціон, на якому виставлено картини мистців, різних за стилем, жанровою палітрою і технікою виконання. Вони подарували свої картини фондові „Дітя і надії". У Національному Музеї відбулася виставка-продаж. Виручені гроші підуть на лікування хворих дітей в обласній спеціялізованій дитячій лікарні.

УКРАЇНА ВИДАЛИТЬ ТРЬОХ КИТАЙСЬКИХ ШПИГУНІВ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ. — З України мають видалити трьох китайських громадян, звинувачених у намаганні викрасти ракетну технологію з підприємства „Південмаш" в Дніпропетровському, повідомило 30-го січня агентство Ройтер. Згідно із Службою Безпеки України, ці особи придбали документи для виробництва двигунів міжконтинентальних балістичних ракет. „Південмаш" виготовляв стратегічні ракети для СССР, в тому числі СС-18. Представник Служби Безпеки сказав, що цим особам заборонять в'їзд в Україну на п'ять років. Українських громадян, які допомогли їм добути документи, буде притягнуто до суду, додав він.

В АМЕРИЦІ

СЕРЕД РЕСПУБЛІКАНЦІВ ім'я Джека Кемпа, колишнього секретаря Департаменту житлового будівництва і розвитку міст, було завжди відомим. Він як політик поміркованих поглядів втішався повагою членів обидвох партій та свого часу дехто мав надії, що він кандидуватиме від Республіканської партії на Президента ЗСА. Одначе через політичні та фінансові причини це не сталося, а сам Дж. Кемп став звичайним членом своєї партії. Сьогодні, коли сен. Роберт Дол в особі Стіва Форбса має поважного конкурента, ім'я Дж. Кемпа знову з'явилося у розмовах членів Республіканської партії. Тим разом не як можливого кандидата, але як особистості, підтримка якої буде багато значити для того чи іншого кандидата. Аналітики твердять, що беручи під увагу особисті зв'язки з Долом і Форбсом це ставить Дж. Кемпа у незручне положення і він правдоподібно не підтримає жодного з них.

КОЛИ НАСТУПНОГО ТИЖНЯ у Квінс коледжі в Ню Йорку розпічнеться весняний семестер, то студенти цієї школи матимуть змогу слухати лекцій всім відомого російського поета Євгенія Євтушенка про російську поезію та літературу. Є. Євтушенко буде викладати у згаданому семестрі два курси — про поезію XX сторіччя та про творчість російського письменника Александра Пушкіна. Незважаючи на брак фондів у загальному, Рада директорів Квінс коледжу все ж таки знайшла гроші, щоб заангажувати Є. Євтушенка.

У СВІТІ

ПІСЛЯ ШОСТОГО атомового вибуху в низці останніх ядерних випробувань на атолі Фанґатавфа у південній частині Тихого океану Франція прийняла рішення повністю припинити вибухи. Про це заявив у спеціяльному телевізійному виступі президент країни Жак Ширак. Він ствердив, що „тепер Франція на довгу перспективу має сучасну і ефективну зброю стримування". Цю заяву французький державний керівник оприлюднив напередодні своєї візити до З'єднаних Стейтів Америки. Ще того самого дня, у понеділок, 29-го січня, Білий Дім схвалив рішення Франції, назвавши його „важливим кроком до глобальної заборони випробувань ядерної зброї". Ж. Ширак також повідомив, що Франція „у найближчі тижні" приєднається до міжнародної угоди Раротонґа, яка передбачає створення без'ядерної зони в південній частині Тихого океану.

Шановні читачі!

Щиро дякуємо всім тим читачам, які по одержанню різдвяних карток відразу щедро відгукнулися, переславши замість належности за них свою пожертву на Фонд Відродження України — УНСоюзу. Але є ще дуже багато читачів, які забули, мабуть, або не доглянули це у передсвяточній метушні. Тому до тих шановних читачів звертаємося з гарячим проханням по можности зложити свою пожертву, яка допоможе УНСоюзові нести дальшу поміч Україні у її змаганнях до утвердження своєї незалежности.

Екзекутивний Комітет УНСоюзу

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Російська дилема

Щоб зрозуміти сьогоднішні клопоти Москви, а вони дуже великі, не конче зазирати за лаштунки її внутрішньої і зовнішньої політики. Досить поставити в рядочок декілька подій, які в останнє десятиріччя XX сторіччя докорінно змінили геополітичну мапу Европи. Починаючи від московського заколоту 1991 року, коли жменька кремлівських вождів спробувала діяметральним чином повернути об'єктивний хід історії і зберегти засновану на невинній крові десятків народів російсько-совєтську імперію. Її сліпі охоронці доводили, що криза полягає лише у недосить продуктивній економіці, а все інше — в порядку. Варто, мовляв, дати трохи більше волі фабрикам і колгоспам, як вони завалять країну потрібними товарами.

То була неправда. Бо саме тому й дійшло до економічної руїни, що всю свою енергію Москва переводила в силу зброї, намагаючись втримати в цілості громіздке, неповоротке, охляле тіло імперії, та ще й водночас стискати горло східньоевропейським „народним демократіям". З неправедним завданням поневолення сусідних націй не дала б собі ради ніяка економіка, адже прагнення до свободи — це щось незрівняно більше, ніж прагнення до ситости. Свобода — незаступима, як сонце в небі, а всяке рабство, навіть безпросвітнє, — тимчасове.

Але вже за декілька місяців до московського путчу було ясно, що СССР неминуче трісне, як велика мильна булька. Власне, московські путчисти-ортодокси — генерали, кагебісти і найвищі партійні функціонери — саме на цьому ґрунті й знайшли спільну мову: вони постановили задушити національно-визвольні рухи, передусім у Прибалтиці, і в такий спосіб унеможливити прецедент виходу зі Союзу. Проте заколот виконав протилежну ролю — ще в більшій мірі стимулював процеси розпаду. Шовіністичні московські газети іронічно назвали ті процеси „парадою суверенітетів", насправді ж то були глибокі і болючі рани на потворному тілі імперії. Але смертельну з них вона дістала від України — від найбільшої і найбільш покривдженої Москвою нації.

Хто мало знає Росію і її експансіоністичну історію, той щиро дивується: чому вона, сама по собі така величезна, знову хоче повернути Україну? Можлива тільки одна відповідь: річ у тому, що „сама по собі" Росія — це міт. Дійсність же полягає у дилемі: або вона знову підкорить Україну та інші народи, або буде ділитися і кришитися сама в собі. Ось чому Москва, вдаючись до брутального економічного тиску та до реставрованих облесливих обіцянок „світлого майбутнього", так вперто тягне Україну й інші незалежні держави до „інтеграції". Москва дуже поспішає, тим більше, що має для цього лише одну руку — другою впокорює чеченців. Чечня — то початок розпаду внутрішньої Росії. Вона ніколи остаточно не підкорить Кавказу, бо ніяка збройна сила не може тяжіти вічно над Правдою, даною самим Богом.

Але саме тому Росія не має шляху назад. Погодитися з незалежністю Чечні — завтра самостійними державами стануть Татарстан і Башкирія. Відомо, що вони вже сьогодні не платять федеральних податків. Та справа не лише в неросійських національних осередках. Тенденцію до відокремлення від Москви виявляють чисто російські реґіони, наприклад, Свердловська область, де дуже сильний рух за утворення Уральської республіки, а також Хабаровський край, Далекий Схід та ін.

Росію могло б врятувати тільки одне — щире визнання своїх тяжких гріхів перед поневоленими народами. Та на це нема ніякої надії. Отже, це країна з дуже непевним майбутнім, а може й узагалі без майбутнього.Спеціяліст Інституту загальної історії Російської академії наук Євгеній Нікіфоров вважає, що суспільство, як органічна система, народжується, розвивається, старіє і вмирає. Вчений стверджує, що після кожного занепаду Росії поставало нове суспільство, яке переходило цей же цикл, але все швидше — згідно з геометричною прогресією: царизм проіснував 300 літ, совєти — 70, а єльцинівська „домократична" Росія вмре в кінці 1998 року.

Є й інші пояснення російського глухого кутка. Деякі дослідники державних символів кажуть, що все залежить саме від цього — від містичного значення даного символу. Орел на теперішньому російському гербі має, мовляв, значно слабші лапи, ніж на царському, і пір'я в крилах — дрібне, нездатне втримати птаха в леті. Що ж, не збираємося цього заперечувати. Орли також старіють!

Анатолій Гороховський

ДВІЙНИК СТАЛІНА

ДВІЙНИК СТАЛІНА

Є в музиці таке поняття: увертюра, що означає оркестровий вступ до опери, балету чи оперети. Цей засіб, але ж щодо журналістики, я хочу використати, щоб читачі могли довідатися, звідки у мене виникло зацікавлення до питання про двійника Сталіна.

Отож, запрошую всіх в уявну подорож на озеро Ріца, яке знаходиться в Абхазії на заході Кавказу. Вчені називають його неперевершеним твором природи і вони, на мій погляд, мають рацію. Розташоване озеро на висоті 950 метрів над рівнем моря, з усіх боків його оточують вічнозелені гори, завдяки чому тут панує сприятливий мікроклімат. Повітря насичене пахощами трав та квітів, а вода в озері чиста, як сльоза. Один з поетів порівняв цей райський куточок землі з обручкою, яку прикрашає коштовний діямант. Тому й не дивно, що озеро припало Сталінові до душі і він наказав збудувати на його березі дачу для себе.

За життя „вождя народів" ніхто не мав права навіть наблизитись до цього місця, всі дороги пильно охоронялися, а підступи з боку озера трималися військовими на прицілі.

Після смерти Сталіна і розвінчання його культу озеро Ріца стало справжньою меккою для численних туристів і відпочиваючих на Чорноморському узбережжі. Скориставшись перебуванням у місті-курорті Сочі, я з дружиною теж відвідали колишню сталінську відпочивальню.

Якщо більшість учасників екскурсії віддали перевагу ресторанові, в якому готували дуже смачні, відомі на всю округу, шашлики, то ми, скориставшись невеликим катером, переправилися на протилежний берег Ріци, щоб ознайомитися із дачею Сталіна. Вона складалася з будинку господаря та кількох будов, призначених для обслуги та охорони.

Всі приміщення, розташовані на березі дива-озера, а також розкішний парк, квітники, доріжки були на той час добре доглянуті, хоча створювалося враження, що тут не живуть люди, адже нікого не довелося зустріти. А коли ми вже поверталися до катера, звідкись з'явився старший чоловік, невисокий на зріст, одягнутий в національне вбрання. Він ввічливо привітався і звернувся до нас на російській мові із помітним грузинським акцентом. — Бачу, що ви чимось цікавитесь? — Так, не дуже сміливо відповів я. — Мені, як журналістові, хотілось би побувати в будинку, в якому, як стверджують, відпочивав Сталін.

— Дійсно він неодноразово приїздив сюди, — підтвердив наш співрозмовник, — однак мені категорично заборонено будь-кого пускати в цей будинок...

Не буду переказувати подробиць переговорів із людиною, яка багато років входила до складу обслуги Сталіна. В кінцевому підсумку нам все ж вдалося не тільки оглянути своєрідне за плануванням приміщення дачі, але і довідатися багато нового про „вождя народів". Вважаю, що допоміг коньяк, яким ми вдосталь частували нашого непередбаченого ґіда.

Розмова була тривалою, та зупинюся лише на одному питанні, яке, відверто кажучи, зацікавило мене.

— Мої обов'язки полягали в тому, — пояснив старий грузин, — щоб приносити Сталінові їжу, яку готували кухарі. Перед тим, як мав занести, приміром, чай, працівник служби безпеки вказував мені, в яку кімнату я повинен увійти. Мене, скажімо, повідомляли, що Сталін знаходиться в цю хвилину в одній спочивальні і дійсно я його там заставав. Повертаючись у службове приміщення, звернув увагу, що ще в одній з кімнат теж сидить Сталін.

Мене це страшенно вразило. Я, звичайно, про свої спостереження нікому нічого не сказав, але сам задумався: як же це може бути, щоб Сталін одночасно знаходився в двох мешканнях. І дійшов до висновку, що завдяки Богові така небуденна людина, як наш Коба (партійна кличка Сталіна — А. Г.) може роздвоюватися, тобто одночасно перебувати у кількох місцях...

Я спробував заперечити такій думці, посилаючись на те, що, певно, у Сталіна були двійники. Однак мій співбесідник був твердо переконаний, що в даному випадку без Всевишнього не могло обійтися...

Моя здогадка незабаром була підтверджена. В одній з газет я прочитав про те, що у Сталіна були двійники, однак ця публікація базувалася більше на здогадках, ніж на дійсних фактах. Час від часу в засобах масової інформації з'являлися різні варіяції цієї теми.

Та найбільш достовірною мені видалася стаття журналіста І. Геролла, надрукована в канадському часописі „Газетт". Протягом майже двадцяти років він працював в Совєтському Союзі кореспондентом цього видання. І. Геролл стверджує, що був знайомий із двійником Сталіна, розмовляв з ним. Але Євсей Лубицький (так звали двійника вождя) зберігав таємницю свого життя і з журналіста взяв клятву, що поки він буде живий, ніхто не дізнається про це. Помер Євсей у 1981 році.

Геролл пише, що у 1935 році Сталін дав своїм підлеглим завдання знайти людину, подібну до нього. І ось в один з вересневих вечорів того ж року в будинок бухгалтера із Вінниці увійшли кілька невідомих. Це були ті часи, коли маховик сталінських репресій почав розкручуватися, набирати сили.

Лубицький і його сім'я були стурбовані появою непрошених гостей у пізній час. Але оскільки відвідувачі прийшли увечорі, а не вночі (як це звичайно було при арештах), то це трохи заспокоїло їх. До того ж відвідувачі не пред'явили наказу на арешт і не стали робити обшуку. Ситуація дещо прояснилась, коли Лубицькому досить культурно запропонували попрощатися із сім'єю і поїхати з ними. Цей день різко змінив життя вінницького бухгалтера.

Через два дні Лубицький опинився на підмосковній дачі Сталіна. Зразу ж за нього взялася обслуга, яка, здавалось, була глуха і німа. Бухгалтером ретельно займались кравці, фризер, косметологи, стоматологи. Лубицький був українцем, йому слід було добре оволодіти російською мовою і до того ж розмовляти з характерним грузинським акцентом.

Сталін цікавився ходом підготови свого двійника, давав слушні поради. І тільки через півроку зустрівся з Лубицьким віч-на-віч і був вдоволений і виглядом свого двійника, і розмовою, що відбулася. Правда, у мові Лубицького все ще відчувався український акцент. І лише значно пізніше вінницький бухгалтер дізнався, що усіх, хто так старанно допомагав йому стати подібним до вождя, а також членів їх сімей, було знищено.

Перша прилюдна поява двійника вождя відбулася під час зустрічі із шотляндськими шахтарями. Появившись перед чужоземною делеґацією, члени якої ніколи не бачили живого Сталіна, для Лубицького не було важко, що все відбулося якнайкраще, навіть перекладачі та працівники Кремля не помітили підміни. Був вдоволений цим заходом і сам Сталін.

„Вождь народів", особливо коли мав добрий настрій, любив розігрувати із своїм двійником справжні спектаклі. Він усаджував бухгалтера у своє крісло, і той протягом певного часу мусів вислуховувати допо-

(Закінчення на стор. 3)

Ольга Кузьмович

Одержимий журналіст

(До 10-ліття смерти ред. Антона Драгана)

Справді важко повірити, що минає вже десять років, як у засніжений зимовий день прощали ми в останню дорогу виїмкового своєю одержимістю журналіста, що 32 роки служив вірно нашій „Свободі" — ред. Антона Драгана. Скільки палких і теплих слів впало тоді на його прощання, скільки запевнень, що його пам'ять залишиться завжди живою. Чи так справді сталося, чи хтось виконав обіцянку, дану 7-го лютого 1986 року в часі похорону?

Але так, на жаль, діється із кожною людиною, що відходить з цього світу, дарма чи вона славна і широковідома, чи скромна, „звичайна". Пам'ятають члени родини, часом найближчі друзі або співробітники, а загал іде своїм шляхом, зайнятий у своїх, але це не було перешкодою дальше вести свої журналістичні „хрестоносні походи". Так окреслював свої стремління ред. А. Драган впродовж 32 років праці і був цим походам вірний, аж до відходу з посту, коли невмолима недуга відібрала йому силу до праці. Скільки таких „походів" започаткував він і скільки з них принесли успіх для цілої української громади в ЗСА, як ось так близька йому справа встановлення катедр українознавства в Гарварді, чи побудова пам'ятника Т. Шевченкові у Вашінґтоні, яка і стала так змістом його праці, що написав окрему книжку про історію того громадського зусилля, в якому він на сторінках „Свободи" так багато зумів допомогти.

Ред. А. Драган за своїм бюром в редакції „Свободи".

своїм буттям і своїми справами, які для кожного найважливіші.

Здається, що за цих десять років ми згадали ред. А. Драгана лише один раз — коли нашій „Свободі" сповнилося сто років і ми це відзначували в різний спосіб, а зокрема відзначуючи її всіх головних редакторів, з яких саме ред. А. Драган був одним з тих, що найдовше вистояли на тому відповідальному пості.

А мені, як при радісному відзначуванні цієї „сотки" „Свободи", так тоді перед десяти роками і сьогодні виринається перша зустріч з ред. А. Драганом у заваленій, тісній кімнатці на Гренд вулиці в Джерзі Сіті, коли тодішній головний редактор Лука Мишуга представив свого заступника, кажучи відразу, що цей займе його місце „як прийде час". Цей час прийшов доволі скоро після нашого поселення в ЗСА і вже в 1955 році А. Драган заступив Л. Мишугу, стоячи вірно біля нього аж до самітньої смерти цієї кольоритної постаті.

Як виказалося у тих довгих роках праці у „Свободі", А. Драган здається не уступив місця своєму вчителеві і попередникові, коли йдеться саме про „кольоритність" і контроверсійність у редагуванні єдиного українського щоденника. І саме від цієї першої зустрічі у гаряче літнє пополудне 1949 року мені залишилася перед очами якась дивна подібність у тих двох, здавалося б, таких різних людей із такими різними долями.

Може це було враження із того нервового поспіху, що мали вони обидва і того бажання помістити на сторінках „їхнього" щоденника усі новини, усі стремління та за всяку ціну виборювати для України і її дітей прав і принаймні вже духової, як не завжди фізичної свободи. А може моє враження випливало з того, що вони обидва були справді одержимі у любові до „Свободи" і УНС, яким вони так довго вірно служили, незважаючи на усі перешкоди, неприємності та ворожість Америки до боротьби України за волю? В кожному разі, обидва вони були виїмковими патріотами, не лише на словах, але і на ділі і такими залишилися до своєї смерти. Не один раз їхнє гостре перо не знаходило прихильности навіть

Добре, що доля була ласкава для нього і він вже не пережив одного великого розчарування, а саме закінчення його „хрестоносного походу" у справі Валентина Мороза.

Зате доля не пощадила йому інших великих ударів, зокрема особистих, як передчасного відходу його вірної дружини Мирослави, а скоро після того ще більше трагічної смерти молодого сина Бориса.

Здається, що ці удари сповнювали його ще більшої відданости УНСоюзові і „Свободі", в якій, як знаємо, небувало довгі, довгі години, шукаючи у праці забуття свого горя. Не раз жартома говорили ми, що ред. Драган одружений зі „Свободою", але і тут він був добрим учнем свого попередника Л. Мишуги, що, не маючи родини, також всецело віддався праці для нашого щоденника.

Але оба вони чи жартома, чи поважно уміли приймати критику так їх писань, як і редаґування газети, а перебуваючи постійно в громаді, на усіх імпрезах та зібраннях мусіли приймати частіше критику, як признання за свою працю. Розуміли вони, однак, що український журналіст мусить жити життям громади, якій має служити і мусить приймати її бажання і завваги, не менше, як завваги видавця. Для них Батько-Союз і його розвиток був такою цілю життя, як служення „Свободі". А в тих часах УНС відігравав дуже сильну ролю та стояв при кермі українського життя в ЗСА.

Ред. А. Драган, вірний своєму читачеві, ішов до кінця життя тим самим шляхом, а свою вдячність показав найкраще, опрацювавши книжку про Л. Мишугу і його життя на службі УНС, „Свободи" та українських поселенців.

Сьогодні, згадуючи його та його працю в десять років після відходу, ставимо собі питання, а хто напише про ред. А. Драгана, хто залишить тривку пам'ять про нього, так як запевнялося, прощаючи його у день лютневий день? Роки минають, пам'ять затирається і щораз менше залишилося тих, що згадують того одержимого журналіста і українського патріота, що жив не палкими словами, а кропіткою працею для тої, що ще так далекої України.

Святослава Яшенко,
Тернопіль

ВІДКРИТТЯ МУЗЕЮ Б. ЛЕПКОГО В БЕРЕЖАНАХ

III

Складне життя прожив Богдан Лепкий, нелегко зберегти його архів, реліквії, картини в ті буремні часи. Цю місію взяв на себе Лев Ростислав, єдиний син письменника. А в 1965 р., по його смерті, безцінним скарбом починає опікуватися д-р Роман Смик, племінник письменника. Майже тридцять літ він свято беріг і доповнював цей скарб.

Зовні скромний, надзвичайно шляхетна людина, лікар за професією, він усі ці роки одержимо працював над реалізацією великої місії: повернути Україні одного з її видатних синів. І дав йому Бог пережити це щастя — Україна стала незалежною, ім'я Богдана Лепкого повернуто в сузір'я її клясиків! Настав час передати родинний архів у найрідніше місце на землі — у Бережани. Тим більше, що в цьому славному місті живе і творить людина, якій можна довірити цю велику справу. Надія Волинець — директор єдиного на світі реґіонального центру книги, знаного і цікавого своєю роботою центру культури. Уродженка Сумщини, поблизу столиці гетьманського краю, вона тісно пов'язала свою долю з Галичиною, і тим наче поєднала собою схід і захід України. За плечима цієї тендітної жінки велика непроста робота відродження духовних цінностей, повернення забутих подій і тих імен. Створенню музею Богдана Лепкого передувала широка культурно-просвітницька діяльність, зорганізована Надією, повернення в першу чергу землякам світлих лепківських ідей. Надія Волинець, директор реґіонального центру книги та одержимий організатор музею Богдана Лепкого в Бережанах, має гарних, відданих справі співробітниць: Надію Дирду, Руслану Заклинську та Ярославу Мазурак — композитора та небувалу співачку в одній особі. Вона озвучила ряд Лепківських поетичних творів, що вже від декількох років лунають зі сцени на Лепківських імпрезах — не тільки в Бережанах, але й в Галичині. Тут до помочі прийшов бережанський мішаний хор „Просвіти" під дир. Зенона Головацького, а театральні постановки з творів Богдана Лепкого як „Крутіж" та „Мотря" заходами режисера Ярослава Новоженця дуже вдатно пригадують історичну тематику поета в різних містах Галичини. Літературні свята, вечори, лепківські читання, відкриття меморіяльних таблиць, збір експонатів, і тільки тоді — створення тематико-експозиційного пляну музею. І ця робота, безперечно, вдалася його організаторам, і в першу чергу Надії Волинець. Вдало підібрано авторів проєкту і мистецького оформлення — Богдана Бошка і Ростислава Гудими. Зуміли художники гармонійно поєднати матеріял з архітектурою і формою приміщення.

Перевезення архіву з Америки на Україну — це дуже копітка праця, але д-р Смик зробив її терпеливо і блискуче. При його участі і його коштом також повернено дві малярські роботи, які зберігалися в Кракові, в родини передачки творів Б. Лепкого Марії Беньковської. Син М. Беньковської, шляхетний поляк п. Beсла, любʼязно передав ще й живописний портрет Богдана Лепкого, графічний портрет доньки письменника, багато світлин, перше видання „Мотрі" польською мовою.

Постання музею потребувало немалих фондів. На жаль, наша молода держава переживає нині велику економічну скруту. На допомогу нам прийшли брати і сестри з-за кордону, для яких ім'я Лепкого не просто рідний символ, але й духовна частина України. Саме вони стали фундаторами музею Богдана Лепкого в Бережанах і родини Лепких у Жукові.

Низький, доземний уклін і щиру подяку від всієї України посилаємо нашим благодійникам: ініціяторові справи повернення імени письменника Б. Лепкого в Україну, меценатові багатьох справ українського відродження д-рові Романові Смикові, також його синові, теж д-рові Романові Смикові, мол., сестрі Стефанії Смик-Тарнавській, о. Володимирові Тарнавському, Сильвестрові Ремезі, Наталії Головатій, Фундації Шафранюків (Канада) в особі Ярослави Шафранюк.

Повернувся до рідного дому Богдан Лепкий. Прийшов поклонитись рідній землі, де спочивають батько і ненька, прийшов до України, в яку вірив, якої чекав. А тут вже пооновому зазвучали старі величні різдвяні дзвони на оновлених і новозбудованих храмах. І знову, як колись, поспішають до церкви земляки, щоб подякувати Богові за те, що зберіг храм душі української, що не затоптали її по Сибірах, не знищили зневагою і злиднями, що повертають додому з далекої дороги сини-журавлі.

З діяльности Фундації УВУ в Ню Йорку

У грудні 1995 року управа Фундації Українського Вільного Університету в Ню Йорку, під проводом проф. д-р Петра Ґоя відбула чергові наради темою яких були підсумки діяльности в минулому році, ювілейні дати УВУ, Фундації УВУ, пляни праці в наступному році.

У 1995 році Фундація виплатила 131,000 дол. на стипендії студентам літнього семестру в УВУ. Ювілейні відзначення 75-річчя існування Українського Вільного Університету (Прага–Мюнхен) — відбулися в столиці Баварії-Мюнхені, достойно і торжественно з участю представників федерального і баварського німецьких урядів, академічного світу, духовенства обох українських віровизнань та української громади. Делегація Фундації УВУ з Ню Йорку під проводом проф. д-ра Леоніда Рудницького брала участь у тих святкуваннях, в нарадах сенату УВУ і вчительського факультету при УВУ. Під час нарад ректор УВУ проф. д-р Мирослав Лабунька висловив глибоку подяку Фундації УВУ в Ню Йорку за постійну фінансову допомогу студентам УВУ, без якої неможливо було б продовжувати навчальну працю. Обговорено ряд фінансових справ, плян проведення зимового академічного семестру для студентів університету та висловлено прохання до діяспори в ювілейному році провести збірку пожертв на невідкличні потреби УВУ. Німецький уряд, який вже довгі роки дає фінансові субсидії Українському Вільному Університетові в Мюнхені — тепер сподіється більшого зацікавлення української держави тією високою школою, та матеріяльною допомогою для неї. У минулому році проведено ремонт будинку університету в Мюнхені ззовні і внутрі, що робить добре враження на відвідувачів і створює специфічну атмосферу наукового центру.

Голова Фундації УВУ проф. Петро Ґой в присутності Управи, передає чергову суму грошей на викінчення видань „Акція Вісла" і „Масовий морд у Вінниці", голові НТШ зі Львова проф. Олегові Романіву. Сидять (зліва): Оксана Луцька, проф. Олег Романів, проф. Петро Ґой; стоять (зліва): інж. Б. Качор, мгр І. Кобаса, проф. В. Стойко, мгр, Т. Воляник, мгр. І. Буртик, д-р Є. Федоренко.

З нагоди ювілейного року УВУ, Фундація УВУ в Ню Йорку рішила весною 1996 року провести наукову конференцію і обід-бенкет для української громади, про що появиться згодом повідомлення в пресі.

У двадцяту річницю заснування Фундації УВУ в Ню Йорку та її діяльности, підготовляється видати ювілейну книжку з повним виказом жертводавців та світлинами. Збірку книжок і висилку їх в Україну до Бібліотеки Української Діяспори Фундація продовжує і дальше приймає книжки призначені для читачів в Україні. При час свого побуту в ЗСА голова Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові д-р Олег Романів відвідав Фундацію УВУ та поінформував управу про хід праці над двома запроєктованими фундацією виданнями „Акція Вісла" і „Народовбивство в Україні — Вінниця", які зараз в кінцевій стадії друку в Україні і появляться найближчими місяцями. Тираж кожної книжки 5.000 примірників, які згідно з умовою будуть передані бібліотекам, школам, і музеям в Україні.

Оксана Луцька

Помер найстарший віком союзовець

В суботу, 16-го грудня 1995 року, відійшов у вічність найстарший член Українського Народного Союзу св. п. Франз Мартинюк, проживши 104 роки. В члени Українського Народного Союзу вступив 30-го листопада 1939 року. Св. п. Ф. Мартинюк залишив у великому смутку вірну дружину Христину, дві дочки — Оксану і Ірину з мужем Юрієм, три внучки — Оксану з мужем Петром, Наталю з мужем Андрієм і Христину, правнука Олександра, ближчу та дальшу родину, приятелів і знайомих.

Св. п. Ф. Мартинюк народився 26-го грудня 1891 року в селі Сороцко, західня Україна, в родині свідомих господарів, батько Іван і Анна з дому Ходенська. По закінченню народної школи післала сина до гімназії в Тернополі, котру він закінчив відзначаючо.

Св. п. Ф. Мартинюк, як військовий старшина в Першій світовій війні за свою хоробрість був відзначений хрестом заслуги, воював на італійському фронті й опісля попав у полон. Після закінчення війни щасливо повертається до рідного села й відразу береться до громадської праці, організує хор, читальню „Просвіти", аматорський гурток та кооперативу. За працю на народному полі польська поліція його починає переслідувати. Щоб уникнути арешту, Ф. Мартинюк прощає рідне село і в 1927 році виїздить до Канади. Він поселився в місті Вінзорі, Онт., і відразу включився в громадське життя. Організує хор при український католицький церкві, засновує "Рідну Школу", Стрілецьку Громаду, Філію Українського Національного Об'єднання (УНО).

У 1932 році Ф. Мартинюк одружується з Христиною Лисою і закладають сімейне життя. Приходить на світ перша дочка, а відтак друга. Обдарований надзвичайними здібностями як організаційними, так і музичними, а крім того є люблений і шанований в громаді. Хор зростає до 100 співаків, виступає на міжнародних фестивалях і здобуває перші місця. В тому часі неукраїнці перший раз почули наш український „Щедрик".

1945 року переїздить разом з родиною до Ґримсбі, Онт., і там знов організує хор при українській католицькій церкві св. Марії. Слід підкреслити, що Ф. Мартинюк ніколи не брав заплати за свою працю для добра української громади й української культури. Для нього великою заплатою було те, що бачив перед собою 100 співаків і рясні оплески публіки на концертах.

За його віддану працю для українського народу добрий Господь нагородив його довгим та щасливим життям і легкою дорогою до вічности. Ф. Мартинюк втішався добрим здоров'ям і, маючи 98 років, ще співав „Апостола" в церкві, де довгими роками був диригентом церковного хору. Останні хвилини свого трудолюбивого життя Ф. Мартинюк провів без болю й терпіння у своїй хаті.

18-го грудня у похоронному заведенні Панахиду відправили о. Віктор Сорока, о. Мирон Татарин і парох о. Василій Кондуський. А три внучки дали дідусеві до домовини „Заповіт" Тараса Шевченка і відспівали його біля домовини. В похоронних відправах взяли участь: Торонтонський Єпископ Ізидор Борецький, о. Юрій Куто і о. Василій Кондуський. Тіло св. п. Ф. Мартинюка спочило на місцевому цвинтарі в Ґримсбі. Нехай канадська земля буде йому легкою.

Дружина св. п. Мартинюка, доньки, внучки і правнук складають щиру подяку всім, хто брав участь в похоронних відправах. Горем опечалена родина.

Емілія Смаль

90-ліття інж. Івана Фура

Мало людей доживає такого поважного віку в добрій духовій та фізичній кондиції, як наш достойний ювілят інж. Іван Фур. Це без сумніву велика благо-дать від Бога. Підсумовуючи пройдений життєвий шлях та многогранну і кольоритну діяльність ювілята, можна сміло ствердити, що він не змарнував своїх Богом даних талантів, але конструктивно використав та зложив на жертівнику нашої Церкви і народу.

Інж. І. Фур народився 25-го лютого 1906 року, в селі Вацевичі, біля Дрогобича, на Підгір'ї. Після навчання в місцевій школі, Перемишлі, Дрогобичі і Стрию та закінчення Молочарської Школи в 1931 році був призначений Крайовим „Маслосоюзом" у Львові зорганізувати районову Молочарню в селі Ременові, біля Куликова, Жовківського повіту, віддаленого 20 км від Львова. Село Ременів було положене недалеко села Зашків, де народився полковник Євген Коновалець, комендант УВО, потім ОУН. Тут в Ременеві ювілят, як і в поблизьких районових селах, виявився головним ініціятором та координатором на кооперативній ниві. У 1936 році разом зі свідомими селянами побудував великий будинок з вигідними приміщеннями, а завершенням його організаційної праці було відкриття в 1937 році, у Ременові, першої української „кооперативи здоровля", з власним лікарем, санітаркою, кімнатами для хворих та аптекою. Інж. І. Фур не зосереджувався тільки на кооперативній галузі, але в загальному дбав про культурне та матеріяльне піднесення українського селянства. Був душею та промотором різних починів: зорганізував оркестру, заложив цеглярню з бетонярнею, фабрику содової води та лімонад, активний в Т-ві „Просвіта", був режисером аматорського гуртка і т. д. До якої міри він потрапив здисциплінувати населення може послужити факт, що на посвячення нагробника на могилі Івана Франка у Львові, 28-го травня 1933 р. зі села Ременова возами приїхало 700 людей, майже половина його мешканців. Одним словом, село Ременів стало взірцевим і його працю подивляли навіть адміністративні власті. За свою віддану та інтенсивну працю в ділянці культурно-економічного піднесення нашого селянства інж. Фур був ув'язнений польською поліцією і в один час навіть ділив келію разом з Романом Шухевичем, пізнішим командиром славної УПА. З приходом більшовиків інж. І. Фур в 1939 році мусів залишити свої надбання та село Ременів і по довгих скитальських мандрах опинився в місті Грубешові, на Холмщині. Тут серед дуже небезпечних та несприятливих умов, вже під німецькою окупацією організує Допомоговий Комітет та Союз Кооператив „Пробоєм". З другою більшовицькою окупацією Галичини в 1944 році родина Фурів знову була змушена виїхати на скитальщину і через Словаччину та Австрію зупиняється аж в Берліні. Родину Фурів розділено до таборів праці. 8-го травня 1945 року більшовики насильно репатріювали людей з таборів до Совєтського Союзу. У Ряшові Польща, дружині Івана Фура Стефанії, з дому Тис, родом з Ременова та абсольвентці Жіночої Клясичної Гімназії Сестер Василіянок у Львові, вдалося втекти з транспорту разом з дітьми та шукати прибіжища у Західній Польщі. І. Фурові якось пощастило уникнути вивозу і він опинився в таборі „переміщених" осіб УНРРА в Регензбурзі, Баварія. Тут студіює в Українському Технічно-Господарському Інституті і 15-го липня 1948 року здобуває звання інженера агронома. Тим часом, при кінці серпня 1947 року. Божою Волею і прямо серед чудесних обставин дружині Івана, Стефанія з обидвома донями вдалося передістатись через кордони 2-ох держав та поєднатися з чоловіком і батьком у Регензбурзі. У 1949 році ціла родина Фурів переїхала до ЗСА. У 1938 році інж. Фур звінчався зі Стефанією Тис і щасливе подружжя виховало в українському, патріотичному дусі двох дочок: Мирославу, заміжню за відомим суспільним діячем, суддею д-ром Богданом Футеєм та Марію, заміжню за ігорем Федьковим. Трагедією в житті інж. І. Фура була смерть його вірної дружини, Стефанії. Дідуньо І. Фур втішається 6 внуками та внучками. 1952 року інж. І. Фур з Індіяни переноситься до Клівленду і тут відразу включився в працю більшости місцевих організацій, товариств і комітетів. Був частим дописувачем до нашої преси на релігійні та громадські теми. Був співосновником, головою і членом управ таких організацій як: „Рідна Школа", НТШ, Український Музей-Архів, Кредитова кооператива, Пластовий Дім, Т-во за Патріярхат, УНСоюз, Епархіяльний комітет 1,000-ліття Хрищення України, Гарвардський проєкт та побудові дому ім. Тараса Шевченка, де тепер проживає. Був співробітником у реґіональних збірниках Дрогобиччини та Надбужанщини. Від 1956 року надрукував в пресі біля 50 дописів та статтей на різні теми. Цікавою була „Озвучена книга" на тему допомоги незрячим. Також видав цікавий і ностальгійний спомин, під заголовком „Моє село Ременів", а спільно з дружиною „Автобіографічний нарис: „Наше життя". Родина Фурів була все жертвенною на різні українські народні та релігійні цілі. За свою рідкісну, широку діяльність інж. І. Фур був нагороджений 5-ма грамотами від українських установ, а 13-ма від американських включно з президентом Рональдом Реґеном, від федеральних, повітових та муніципальних властей. УЗО, з нагоди свого золотого ювілею, в 1978 році, нагородили інж. І. Фура грамотою признання. Інж. І. Фур є звичайним членом НТШ і громада Клівленду вшанувала його ювілей 80-ліття бенкетом, а Папа Римський на руки Владики Роберта Москаля переслав для ювіляра високе папське відзначення. Вдячна українська громада з нагоди 90-ліття уродин бажає ювілятові інж. І. Фурові багато щастя, здоровля, а зокрема обильних ласк Божих.

Д-р Володимир Боднар

КИПР ОПРИЛЮДНИВ протест на адресу Англії з приводу того, що британський представник в ООН Джан Вестон зустрічався в Ню Йорку з післанцем „Турецької республіки Північного Кипру", яка, згідно з рішенням Організації Об'єднаних Націй, є незаконною. Пояснення англійської сторони Нікозія відкинула як „незадовільні". На думку міністра закордонних справ Кипру Алєкоса Міхаїлідіса, згадана зустріч в Ню Йорку ще більше ускладнить кіпрську проблему. Односторонньо проголошену „Турецьку республіку Північного Кипру" визнала лише Туреччина, війська якої від 1974 року окупують понад третину території острова.

ДВІЙНИК...

(Закінчення зі стор. 2)

віді-звіти співпрацівників, в тому числі і самого Єжова. Доповідачі старались з усіх сил, намагаючись справити на „вождя" найкраще враження. Сам Сталін таємно спостерігав за тими, кого обдурено, із сусідного кабінету.

Жив Лубицький на дачі, де йому створили всі умови: прекрасне і різноманітне харчування, всілякі розваги і навіть... жінки. Правда, незрозуміло, в якому образі появлявся перед останніми український бухгалтер. Ймовірно, що в масці, оскільки, як відомо, жінки не вміють тримати язик за зубами. Цілком правдоподібно, що Лубицький, як і Сталін, любив кінофільми. Для цього в Кремлі була спеціяльна заля, працював досвідчений кіномеханік.

Гостей, які відвідували двійника Сталіна, було попереджено, що задавати питання „вождю" не потрібно, щоб не втомлювати його. Створювалося враження, що й справді ніхто не здогадується, хто ж тепер перед ним. Вимуштрувана обслуга сліпо вірила, що спілкується з вождем.

„Підсадний" Сталін часто появлявся в театрах, вітав святкові демонстрації з трибуни мавзолею, відвідував низку інших імпрез, на яких він мав бути тільки присутнім.

У передвоєнні, і особливо в повоєнні роки, коли всенародна любов до Сталіна досягла свого апогею (а Сталін був вже немолодим), витримати тягар слави і всенародної любови одній людині було не під силу. Тому і довелося трохи розвантажити себе, вдавшись до двійника.

Лише найбільш наближені до Сталіна особи, зокрема Молотов, Каганович, Маленков знали, хто стоїть поруч з ними на трибуні мовзолею. „З якою злістю дивилися на мене ці люди, — згадував Лубицький. — Не знаю, з якої причини, можливо, вони самі хотіли мати двійників". Цілком можливо, що, заводячи свого двійника, Сталін керувався потребою власної безпеки.

Сталін дбайливо зважував славу інших людей і якщо вона ставала надто ваговою, скидав її з шальки терезів. До того ж Лубицький був недурною людиною і дуже багато знав. Тому нічого дивного в тому, що у 1952 році його заарештували і заслали на Далекий Схід. Лубицький відчував, що на нього чекає смерть. Але смерть Сталіна в 1953 році врятувала його двійника.

Людину, яка втратила в житті усе, навіть власне ім'я, звільнили із заслання під умовою, що він буде жити у Середній Азії, ніхто ніколи не знатиме про його колишні „заслуги". Хоч ім'я підстаркуватого вінницького бухгальтера навряд чи щось сказало б громадськості. Але це були часи, коли більшість людей важко переживала смерть свого вождя. Щоб сталося, якщо б хтось признав у Євсеї Лубицькому саме Сталіна? Саме тому Лубицького після першого заслання знову заслали подалі від людських очей, щоб ніхто не зміг ніколи побачити навіть тіні „вождя народів".

Жив Євсей Лубицький у Душанбе і в 1981 році помер, як вказує канадський журналіст.

Післямова. Перебуваючи влітку минулого року в Україні, я, звичайно, не міг не завітати на Вінничину, мою батьківщину. В обласному центрі хотілося знайти родичів Лубицького, або колег, котрі з ним колись працювали чи жили у сусідстві. В міському довідковому бюрі мені дали кілька адрес людей, які мають таке ж прізвище, яка мав двійник Сталіна.

Я побував в усіх вказаних квартирах, однак нічого довідатися не вдалося. Один пенсіонер порадив звернутися на суперфосфатний завод, ніби там до війни бухгальтером працював Євсей Лубицький. Поїхав я на те підприємство, однак у відділі кадрів сказали, що всі архівні документи були знищені під час війни і, на жаль, допомогти нічим не можуть.

МІЛЬЙОНИ АМЕРИКАНЦІВ дістали традиційне „поздоровлення" з новим роком — аплікацію від Федерального податкового бюра. Настав невідворотний час платити податки. Та не всі знають, куди саме йдуть ними тяжко зароблені гроші. Виявляється, середній платник податків у Ню Йорку, який заробляє 40,000—45,000 дол. річно і утримує родину з чотирьох осіб, сплачує 6,369 дол. і 32 центи федеральний владі і стейтові, у фонд соціяльного забезпечення і систему Медікер. Майже половина з цієї суми йде на так званий імперативний податок. На військові потреби — 1,266 дол. і 60 центів, на економічну допомогу закордонним державам, переважно Ізраїлеві і Єгиптові, — 14. 59, на велфер і харчові картки — 177 дол. і 32 центи. Крім цього, до загальної суми слід ще додати 57 центів на поліпшення стану залізниць і 3 дол. 82 центи на запевнення безпеки летів пасажирських літаків.

НОВИМ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ франкомовної канадської провінції Квебек став лідер сепаратистської Квебекської партії Люсієн Бушар. Виступаючи три дні тому, відразу після церемонії заприсяження, він пообіцяв протягом двох найближчих років розв'язати фінансові проблеми провінції, зокрема збалансувати її бюджет, зменшивши урядові видатки. Новий прем'єр дав до зрозуміння, що цей політичний курс „вимагатиме жертв" і квебекцям „доведеться тугіше затягнути ремені". Л. Бушар також заявив, що буде ще активніше домагатися відділення Квебеку від Канади, яка, на його думку, „не є справжньою державою, бо складається з двох народів, двох націй і двох територій".

ІЗРАЇЛЬ НЕ ВІДДАСТЬ Сирії „ні кубометра води з Тиверіядського озера", (тобто Галілейського моря), — сказав в інтерв'ю для військового радіо ізраїльський міністер закордонних справ Еґуд Барак. Він підкреслив, що на це рішення не вплинуть жодні домовлення щодо виведення ізраїльських військ з Голянських пагорбів. Цю несподівану заяву міністер оприлюднив невдовзі після відновлення у передмісті Вашінгтону чергової тури сирійсько-ізраїльських переговорів про повернення Сирії Голянських пагорбів в обмін за мир. Сирія вимагає повного виведення ізраїльських військ з території всього нагір'я, відмовляючись іти на будь-які компроміси. Е. Барак заявив, що „Тель Авів не змінить свого настановлення".

В ОКЛАГОМА СИТІ 19-го квітня 1995 року, від зумисно зготовленого терористами вибуху у державному урядовому будинку загинуло 168 осіб, а між ними багато дітей нижче п'ять років. У зв'язку із тим злочином оскаржено і ув'язнено двох молодих чоловіків Тимоті МекВея і Террі Нікослса. Судову розправу було призначено на 17-го травня, але головний суддя Федерального окружного суду Ричард Меч цю дату відкинув, бо оборона підсудних вимагає перенесення судової розправи до іншого стейту. Як причину оборона подає, що їхні клієнти не будуть мати справедливого суду, а лиш базованого на сентименталізмі. Ця справа тепер вирішується перед згаданим суддею, де обидві сторони представляють свої аргументи за і проти.

ПОДІЇ

ВІДЗНАЧЕННЯ 10-РІЧЧЯ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

Ню Йорк. — Об'єднаний Комітет Українських Американських Організацій Великого Ню Йорку під протекторатом УККА, УАКР і ФДЧ влаштовує ширші сходини для відзначення 10-річчя чорнобильської катастрофи. Сходини відбудуться у понеділок, 5-го лютого, в домівці Т-ва „Самопоміч", 98 Друга аве. в Ню Йорку. Початок о 6-ій год. вечора.

Товариська зустріч з новоприбулими

Глибоке відчуття кровного споріднення, гаряче бажання ближчого і теплішого співжиття та вкінці щире бажання проводів української кредитівки „Самопоміч", Окружного Комітету Українського Народного Союзу та Товариства „Самопоміч" допомогти новоприбулим братам і сестрам краще пізнати нашу громаду, яку вони тут знайшли, були підставою влаштування товариської зустрічі в неділю, 21-го січня ц.р. Із повним вдоволенням численною присутністю тих новоприбуолих членів нашої громади, для котрих вона була подумана. Програма, започаткована інформаційною частиною, а відтак слідувала розвагова частина, перекуска та виграша нагород запевнила повне вдоволення присутніх, котрі по її закінченні висловлювалися дуже похвально про перебіг цього вечора та його програму, яка дала нагоду новоприбулим докладніше пізнати організаційний перекрій української громади великого Дітройту.

Програму відкрив інж. Василь Колодчин, який попросив до слова інж. Любомира Липецького, голову Ради директорів кредитівки „Самопоміч". Насвітлюючи її початки в 1952 році, коли 42 особи зложили 144 дол. початкового капіталу, він прозірками, киненими на стіну, виразно ілюстрував її невпинний ріст, який довів до того, що сьогодні кредитівка має 5,561 членів і сума її активів виносить 86 млн. дол. Вказав на різниці між банками і кредитівками, як багато більш корисно є бути членами кредитівки, яка за ціль своєї праці ставить не осягнення більших зисків, а допомогти своїм членам. А поміч ця виявляється у високій дивіденді від ощадностей, у низьких відсотках від позичок, які видається на різні потреби. Вона виявляється у видатній підтримці своїх шкіл, суспільних організацій, своїх церков. Вона виявляється в помітній помочі Україні, її школам, її науковим і популярним виданням, в постійнім поширю-ванні послуг для своїх членів. Доказом цього є випрацювання можливостей дешевого і швидкого способу пересилки американських грошей в Україну, що перейшло вже суму понад 1 млн дол.

З черги голова Окружного Комітету УНС д-р Олександер Серафин з'ясував історію цієї заслуженої організації для життя української діяспори в Америці. Організація, яка постала в 1894 році, ціллю якої було зорганізувати, репрезентувати, а в першій мірі зберегти почуття національної свідомости новоприбулої частини нашого народу, яка знайшлася в невідомих її обставинах, часто використовувана і переслідувана. Сьогодні УНС нараховує 68,000 членів, які гуртуються в 350-ох відділах, видає найстаршу українську газету „Свободу", сума забезпечень членів сягає 138 млн дол. Видавець ряду цінних книжок, з яких „Енциклопедія Українознавства" англійською мовою є одною з найбільш цінних. Сталий гойний меценат на українські потреби. Річні стипендії для студіюючої молоді, допомога в організуванні виступів мистецьких груп України в Америці — це все тільки частина широкої, корисної та патріотичної діяльности УНС.

Про зорганізоване життя в Дітройті говорив інж. В. Колодчин. Товариство Українців Америки „Самопоміч" народилося з приїздом повоєнної еміґрації в 1948 році. В той час вона стала місцем, де можна було довідатися про місце праці, про вільне мешкання, зустріти перекладача. Його ціль допомогти новоприбулим залишилась і до сьогодні. „Самопоміч" має два бюра, які містяться в будинках кредитівки — одне у Воррені при ґалерії ЕКО, де віддано працює Ліда Колодчин, і бюро в Гемтремку, де працює не менш віддано інж. Теофіль Марчак. Він подав до відома точне зіставлення існуючих церков, організацій, товариств професіоналістів таких як лікарі, дентисти, засоби масової інформації, радіо тощо.

Для душевної розради присутні почули вірш Ольги Гриньків „Новорічні побажання — колись і тепер", в якому вміло дібрані протиставлення вказували на зміни, які приніс час та інше місце проживання. Альт Євгенія Крикун, солістка ансамблю „Черкаські козаки" відспівала дві пісні „Зелене жито, зелене" та „Чоловіче, чоловіче". Милого звучання голос, своєрідний спосіб подачі заблистіли в цьому короткому виступі. Тенор Володимир Кіндрашин, при супроводі гітари відспівав дві пісні свого авторства, в яких більше уваги було звернено на зміст, як на музику.

Молодий декляматор Андрій Марфей полонив залю вдалою деклямацією, а чотирилітня Настуся Новачинська захопила публіку ориґінальним новорічним побажанням. Віра Крива, відома нашій публіці своїми вдумливими поемами, з вишуканою красномовністю нагадувала всім, що ми один народ, байдуже коли прибули на цю землю. Закликала до єдности і співпраці.

Ця імпреза, повна психологічної наснаги, перша цього роду в Америці, принесла присутнім і цінні практичні відомості і приємні душевні переживання. Закінчено її молитвою, яку провів о. д-р Себастіян Сабол та розіграшем п'ятьох нагород.

Володимир Баран

Л. КУЧМА...

(Закінчення зі стор. 1)

співпрацю з НАТО у рамках програми „Партнерство для миру", досягла взаєморозуміння зі світовою громадськістю щодо спільного пошуку шляхів виведення з дії Чорнобильської Атомної Електростанції.

Але у всіх цих справах велика заслуга належить дипломатичним представництвам в Україні, зазначив Президент України Л. Кучма. Це стосується і позитивних зрушень у відносинах між Україною та Росією, з якою досягнуто домовлення про створення українсько-російської комісії, яку очолять голови урядів обидвох країн. Існує також домовлення про приїзд у березні президента Росії Боріса Єльцина в Україну для підписання широкомаштабного двостороннього договору. Міністер закордонних справ Росії Євген Прімаков від 30-го січня до 1-го лютого перебуватиме в Україні для узгодження деяких питань та підготовки візити Єльцина.

Л. Кучма зазначив, що 1996 рік для України є дуже важливим, бо відзначатиметься п'яту річницю її незалежности, і висловив глибоке переконання, що в майбутньому Україна буде стабільною і багатою державою.

Від дипломатичного корпусу зі словом-відповіддю виступив амбасадор Італії в Україні Вітторіо Сурдо, який висловив глибоку вдячність Президентові України за таку зустріч і запевнив, що ці зустрічі стимулюють активнішу співпрацю і зближують народи їхніх держав з українським.

Йорданські святкування в церкві Покров Пресвятої Богородиці в Пармі

УКЦерква Покров Пресвятої Богородиці в Пармі урочисто, як і щороку, відсвяткувала Богоявління (Йордан), яке припадає за Юліянським календарем 19-го січня. Вже в четвер, 18-го січня, від год. 4:00 по полудні до 7:00 вечора в церкві були відправлені Повечеря Просвічення, а потім Велика Вечірня з Божественною Літургією св. Василія та Водосвяття (в храмі). Опісля, після церковних відправ, відбулася Щедра Вечеря, т. зв. Щедрий Вечір, з концертовою програмою і перекускою. Хоч свято припадало на будний день, але зібралося чимало парафіян та гостей.

Отець парох Іван Чировський почав трапезу молитвою „Отче наш" і опісля благословив столи з їдою, а диригент і дяковчитель Роман Турчин та зібрані співали коляди. Отець також проводив цілою програмою. Першою точкою програми був виступ молоденької Христі Дубчук, доні докторів медицини Дубчуків, яка продеклямувала вірш Марійки Підгірянки. Маленькі діти з кляс катехизації при церкві, при акомпаньяменті на піяно відспівали колядку „Небо і земля". Опісля Орися Ґудз виконала сольо на фортепіяні, щедрівку в обробці Марти Барабаш „Ой сивая та зозуленька", а сестри Орися та Оленка Ґудзи відіграли на фортепіяні в'язанку колядок і щедрівок в обробці Марти Барабаш. П'ятою точкою концертової програми був виступ з фортепіяновим сольом Лариси Боднар, яка відіграла дуже популярну щедрівку „Щедрик" Леонтовича. Бандуристка Надя Тарнавська при власному акомпаньяменті проспівала коляду, а Ліда Кость рецитувала коляду при акомпаньяменті своєї сестри Тані на флейті і Наді Тарнавської на бандурі. Виступав також мішаний церковий хор під батутою нового диригента Романа Турчина, який відспівав „Бог предвічний" Людкевича, „З нами Бог" Тарчаніно-ва, „Нова радість" та „Доб-рий вечір, тобі" Стеценка. Завершенням програми був виступ маестра, мистця слова, Максимчука з України, який деклямував уривки з творів Миколи Вінграновського, Василя Симоненка („Виростеш ти, сину") та Петра Самійленка, а також розвеселяв публіку сміховинками-анекдотами.

Належиться признання організаторам цього вечора, а також шефині кухні Юлі Лаврів та її помічницям за смачні страви і солодке.

19-го січня, на сам Йордан, вранці почалося Велике Повечеря з Литією, а о 10-ій год. Божественна Літургія та Водосвяття, вже надворі.

Співав церковний хор. На площі коло церкви був зроблений хрест з льоду і посвячена вода у великому збірнику. Мимоволі пригадуються наші величні Йорданські святкування в передвоєнних часах у княжому городі Львові, коли наш Святець і Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький особисто брав участь та благословив тисячні маси українського богомільного народу.

Д-р Володимир Боднар